

چالش های مبارزه با حوادث طبیعی در افغانستان

سرمقاله

چشم انداز همکاری های منطقه ای برای افغانستان

حفیظ الله زکی

نشست نخست وزیران کشورهای عضو شانگهای در پایتخت قیرقیزستان یکبار دیگر ضرورت هماهنگی و همکاری منطقه ای را در راستای امنیت و حفظ ثبات درمنطقه گوشزد می کند. سازمان های منطقه ای بر این اصل استوار است که به بزرگترین چالش ها و برجسته ترین فرصت های منطقه ای تمرکز نموده و رهیافت های مناسبی را برای تقویت همکاری های همه جانبه برگزینند.

اگرچه فلسفه وجودی سازمان های منطقه ای ممکن است با یکدیگر متفاوت باشند؛ اما به هر حال وقتی سران کشورهای مختلف به هر دلیلی در یک اجلاس اشتراک می نمایند، نمی توانند از مهمترین موضوعات مربوط به منطقه، تنها به این دلیل که در حوزه کاری سازمان قرار ندارد، چشم پوشی کنند.

اکثر سازمان های بین المللی و منطقه ای در ابتداء به منظور خاصی ایجاد گردیده، ولی به مرور زمان حدود کار و مسؤلیت های شان گسترش پیدا کرده اند. همین سازمان شانگهای نیز در آغاز صرف موضوع امنیتی آن هم در محدوده چند کشور و در قالب امنیت و حل و فصل اختلافات مرزی ایجاد گردید؛ اما امروزه این سازمان تمام چالش های امنیتی در سطح منطقه را مورد بررسی قرار می دهد و در مورد آن موضع می گیرد. تروریسم، موادمخدر و قاچاق انسان از جمله موضوعاتی است که در آجندای نشست سازمان شامل می شود. علاوه بر مسایل امنیتی، توسعه همکاری های اقتصادی و تجاری و امضای قراردادهای بزرگ در این زمینه از مهم ترین مسایل مورد بحث در اجلاس سازمان به شمار می رود.

امروزه اجلاس شانگهای به یکی از بزرگترین و تأثیرگذارترین اجلاس منطقه ای در آسیا تبدیل شده است. حضور دو قدرت بزرگ نظامی و اقتصادی دنیا یعنی چین و روسیه و رقابت آشکار این کشورها با ایالات متحده آمریکا بر اهمیت و حساسیت این اجلاس افزوده است.

جغرافیای را که این سازمان دربر می گیرد، از لحاظ ژئوپولیتیکی و ذخایر زیر زمینی و رو زمینی و توسعه انسانی دارای اهمیت بسیار می باشد و بدون شک برای قدرت های اقتصادی و سیاسی مثل چین و روسیه استفاده از پتانسیل ها و ظرفیت های این منطقه، یک فرصت بی بدیل اقتصادی به شمار می آید. کشورهای در حال توسعه آسیای میانه و نیز کشورهای مانند ایران، افغانستان، هند و پاکستان که ممکن است در آینده عضویت شان در این سازمان نهایی شوند، نیز برای توسعه همه جانبه نیازمند همکاری های تکنیکی و فنی چین و روسیه می باشند. این تعامل چند جانبه در کل به توسعه پایدار و نظام مند منطقه منجر گردیده و رشد اقتصادی، سیاسی و فرهنگی را در سطح منطقه به فعلیت و شکوفایی خواهد رساند.

افغانستان که از لحاظ امنیتی، بحرانی و به لحاظ سیاسی، سخت آشفته و در عرصه اقتصادی وابسته می باشد، برای بیرون رفتن از بن بست موجود چاره ای جز تکیه کردن به کشورهای دیگر را ندارد. از اینرو همکاری های منطقه ای برای افغانستان یک فرصت طلایی به حساب می آید. افغانستان با عضویت در سازمان های منطقه ای، از یک سو فرصت پیدا می کند تا همکاری کشورهای همسو با سیاست های این کشور را در جهت برقراری امنیت و دوام ثبات در کشور جلب نماید و از دیگر سو از ظرفیت ها و موقعیت استراتژیک و ژئوپولیتیک افغانستان برای توسعه اقتصادی کشور بهره ببرد.

افغانستان با استفاده از تریبون سازمان های منطقه ای می تواند سیاست های خود را به صورت شفاف و واضح برای اعضا توضیح داده و آنها برای سرمایه گذاری در افغانستان تشویق نماید. افغانستان می تواند مشکلات امنیتی خود را در سازمان مطرح کرده و نسبت به عواقب آن برای منطقه هشدار دهد.

اگر حکومت افغانستان بتواند این کشور را به چهارراه تجارت منطقه و زمینه تفاهم و همکاری های منطقه ای تبدیل کند، بدون تردید گام مهمی را در راستای توسعه، پیشرفت و ترقی کشور برداشته است. به شرطی که افغانستان تمام ملاحظات و ظرافت های استراتژیک را در برقراری مناسبات خود با کشورهای دیگر در نظر بگیرد. افغانستان نه قدرت نظامی دارد و نه امکانات اقتصادی، اما این کشور می تواند برای تعامل خود با کشورهای منطقه از ذخایر زیرزمینی و موقعیت جغرافیایی خود در تعاملات منطقه ای سود ببرد.

روز پنجشنبه ولایت های شمالی کشور با طوفان شدید و بی سابقه رو برو گردید. این طوفان که با وزش باد شدید همراه بود ولایت های تخسار، بلخ، قندوز، جوزجان، فاریاب، سرپل و بغلان را در بر می گرفت. وزش شدید باد همراه با گرد و غبار، روز روشن این ولایت ها را تاریک ساخته بود. برق بسیاری از این ولایت ها قطع گردیده بود و دوکان ها و بازار نیز تعطیل بود. گفته می شود منشأ این طوفان دشت های اطراف شهر میمنه ولایت فاریاب بوده است.

ولایت های شمالی کشور در حالی با این طوفان روبرو شدند که هیچ اطلاعی از وقوع چنین رویدادی نداشتند. هیچ نهادی دولتی به مردم از وقوع چنین طوفان شدید، اطلاع رسانی نکرده بود و حتی یک چنین رویداد طبیعی را پیش بینی نکرده بود. نگرانی ها از رسیدن این طوفان به کابل پایتخت وجود داشت، اما خوشبختانه این طوفان متوقف شد و به شهر کابل و اطراف آن نرسید.

وقوع این طوفان در ولایت های شمالی کشور، یکبار دیگر ما را یاد حوادث طبیعی می اندازد که در سالهای گذشته در ولایت های بدخشان و پنجشیر اتفاق افتاد و جان صدها تن از هموطنان ما را گرفت. اما دیده می شود که هنوز نهادهای مربوطه دولتی در زمینه ی پیش بینی و اطلاع رسانی حوادث طبیعی، با ضعف و ناکارآمدی روبرو هستند و نمی توانند اتفاقات طبیعی را پیش بینی کنند و برای مردم افغانستان اطلاع رسانی لازم را انجام دهند. بعد وقوع حوادث طبیعی زاینبار در سال ۱۳۹۳، هنوز چالش های اساسی برای مقابله با حوادث طبیعی باقی است و پیش بینی، آگاهی دهی، سرعت عمل و کمک به موقع وجود ندارد.

افغانستان یک کشور محتاط به خشکه است احتمال بروز حوادث طبیعی همانند زلزله، رانش زمین، برف کوج، طوفان، سیل و برف باری های شدید در زمستان های سرد و طاقت فرسا و خشکسالی، در آن بسیار بالا است. بنا به بعضی آمارهای تقریبی، از سال ۱۹۷۰ تا سال ۲۰۱۲ میلادی، تقریباً ۹۱ هزار نفر در کشور به اثر زلزله کشته شده اند و جاری شدن سیل نیز ۳۹۶ الی ۵۹۷ دلار به افغانستان خسارت مالی رسانیده است. خشکسالی

نیز در بین سالهای مذکور، به ۶ الی ۹ میلیون نفر آسیب های جانی و اقتصادی رسانده است. افغانستان دوازدهمین کشور زلزله خیز جهان است. بیست و دومین کشور جهان از نظر خشکسالی است و بیست و چهارمین کشور سیل خیز جهان است. از نظر رانش زمین نیز افغانستان در جهان سی ام است و هشتماد و دومین کشور طوفان خیز جهان است.

با وجود اینکه افغانستان یکی از کشورهای است که احتمال وقوع انواع حوادث طبیعی در آن زیاد است، اما دولت و مردم افغانستان هیچ گونه آمادگی برای مقابله با حوادث طبیعی ندارند و بیشتر اوقات از وقوع حوادث طبیعی غافلگیر می شوند و به همین خاطر نیز میزان قربانیان اینگونه حوادث افزایش می یابد.

اولین اداره مبارزه با حوادث طبیعی در سال ۱۳۵۲ در زمان ریاست جمهوری محمد داوود خان ایجاد شده است. این اداره بعد از آن بوجود آمد که خشکسالی حاد ولایت های شمال کشور را در بر گرفت. در طول ۱۵ سال اخیر این اداره تحت نام «اداره ملی مبارزه با حوادث» در چارچوب حکومت افغانستان فعال بوده است. اما از توانایی و ظرفیت لازم برای مقابله با حوادث طبیعی برخوردار نبوده است و نتوانسته در برابر حوادث طبیعی عکس العمل مناسب از

مهدی مدبر

خود نشان دهد. در طول یک و نیم دهه گذشته تمام فعالیت های اداره ملی مبارزه با حوادث به فعالیت های بعد از وقوع حوادث طبیعی خلاصه می شود. آنها همواره بعد از اتفاق افتادن یک حادثه طبیعی، تلاش کرده اند که برای ثبت این رویداد و کمک رسانی به محل حادثه بروند، اما هیچگاه قبل از وقوع حوادث طبیعی به مردم افغانستان اطلاع رسانی نکرده اند.

طوفان روز پنجشنبه در ولایت های شمالی کشور نشان داد که اداره ملی مبارزه با حوادث طبیعی افغانستان توانایی پیش بینی رویدادهای طبیعی را ندارد و یسا اینکه امکانات چنین کاری در اختیار این اداره قرار نگرفته است. عدم پیش بینی حوادث طبیعی باعث می شود که اطلاع رسانی و آگاهی درباره آنها وجود نداشته باشد و بسیاری از مردم در هنگام وقوع یک حادثه طبیعی غافلگیر شوند. چنانچه برخی از گزارش از ولایت بغلان می رسانند که شماری از دانش آموزان در مکتب بعد از وقوع طوفان گیر مانده بوده اند.

عدم اطلاع رسانی یکی از چالش های اساسی مبارزه با حوادث طبیعی در افغانستان است. اطلاع رسانی به موقع یکی از شرط های اساسی موفقیت در

افغانستان و چالش توسعه همکاری های منطقه ای

رضا احسانی

افغانستان در مسایل امنیتی خود نیازمند حمایت ها و همکاری های کشورهای منطقه بوده و این امر هم می تواند افغانستان را به خود کفایی نزدیک سازد و هم می تواند راههای تجارت، صادرات و واردات کالاها و نقل و انتقال ارزان و مطمئن آن را از خاک افغانستان برای سایر کشورها میسر سازد.

مشکل مهم در توسعه روابط افغانستان با کشورهای منطقه این است که برخی از این کشورها هنوز تا امنی در افغانستان را در جهت امنیت کشور خود تعریف می کنند و به این دلیل فکر می کنند، اگر افغانستان به صلح و ثبات برسد و به خود کفایی اقتصادی نزدیک شود، در آینده ممکن است سیاست های مستقلانه تری را در سطح منطقه تعقیب نماید و آن سیاست ها ممکن است به نفع آن کشورها تمام نشود. بنابراین تا زمانی که این کشورها منافع خود را در بی ثباتی افغانستان جستجو کنند، از یک سو دامن نامنی در افغانستان گسترش پیدا می کند و از سوی دیگر منافع بر سر راه تجارت و همکاری های اقتصادی منطقه خلق می شود.

روزنامه افغانستان ما از همه دانشمندان و نویسندگان دعوت به همکاری می نماید. هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست باز دارد. مقالات وارده بازگردانده نمی شود. مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان آنها است و تنها سرمقاله یانگر دیدگاه روزنامه افغانستان میباشد.

افغانستان از لحاظ ژئوپولیتیکی در موقعیت حساس و مهمی قرار گرفته است. کشورهای منطقه اگر بخواهند از شرق به غرب و یا از شمال به جنوب آسیا، روابط تجاری خود را توسعه بخشند، باید از مسیر افغانستان عبور کنند. بدون همراهی افغانستان در این زمینه توسعه تجارت و همکاری های اقتصادی با چالش ها و موانع بسیاری روبرو می شوند. به این خاطر کشورهای منطقه نیز علاقمند اند که از این پتانسیل جغرافیایی برای گسترش و رونق صادرات و واردات آسان و ارزان کالاها خود سود ببرند. احیای راه ابریشم، مسیر تجاری لاجورد،

تقاضاهای منطقه ای برای عضویت در این سازمان، نشانه این است که کشورهای منطقه بر اهمیت و مؤثریت این سازمان در مسایل منطقه ای بی برده اند و احتمال می رود که در سال های آینده این سازمان بتواند بسیاری از کشورهای منطقه را تحت پوشش قرار دهد.

تشدید رقابت های بین المللی و تنش در روابط غرب با روسیه و چین می تواند در تقویت این سازمان نقش فوق العاده بازی کند. زیرا این سازمان به منظور همکاری های امنیتی تشکیل شده و ممکن است، سطح این همکاری ها در آینده از مرزهای منطقه عبور کرده و مسایل مربوط به امنیت بین المللی را نیز تحت تأثیر قرار دهد. این که عضویت افغانستان چه منافعی برای این کشور خواهد داشت، موضوعی است که نمی شود به آسانی در باره آن قضاوت کرد و مزایا و معایب آن را بر شمرد.

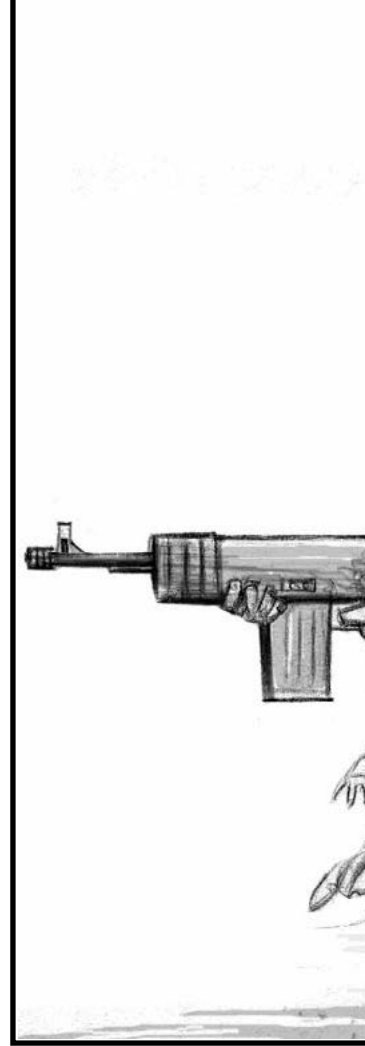
تحلیل عمیق و همه جانبه از سیاست های امنیتی کشورهای منطقه و جهان و نقش و جایگاه افغانستان در سیاست های امنیتی و بررسی مسایل اقتصادی و نیازهای متقابل کشورها به این همکاری ها و نیز چگونگی ایجاد توازن در مناسبات بین المللی از سوی حکومت افغانستان که بدون شک با پیچیدگی ها و دشواری های روبرو می باشد، ما را در شناخت سیاست های پنهان و آشکار کشورهای همسایه، منطقه و جهان کمک می کند.

ولی از سوی دیگر افغانستان چاره ای جز همکاری با کشورهای منطقه ندارد.

سازمان شانگهای یکی از سازمان های بر قدرت منطقه ای است که بر محور سیاست های امنیتی و اقتصادی اعضای سازمان و بخصوص روسیه و چین فعالیت می کند. سازمان شانگهای از زمان روی کار آمدن آن تا کنون اگرچه نتوانسته انتظارات اعضا را برآورده سازد؛ اما با آنها این سازمان در جهت همکاری های امنیتی، توسعه روابط اقتصادی میان اعضا و ایجاد همکاری منطقه ای نقش ارزنده و کارساز را ایفا نموده است. افغانستان همه ساله به عنوان عضو ناظر در اجلاس این سازمان اشتراک می کند و سال گذشته تقاضای عضویت دایمی خود

کارتون روز

نگاه روز

- بنیان گذار: دکتر حسین یاسا
- مدیر مسول: محمد رضا هویدا
- سردبیر: حفیظ الله زکی
- کاریکاتورست: خالق علی زاده

- دبیران: علی اصغر زاهدی، مصطفی جعفری
- مسئول وب سایت: غلام عباس اصلان

آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهار، کوچه ششم، خانه نمبر ۱۳۷-۱۳۷

افغانستان The Daily Afghanistan Ma
Daily Outlook
AFGHANISTAN
The Leading Independent Newspaper

www.dailyafghanistan.com
Email: thedailyafghanistan@yahoo.com